

FONEMĀTISKO PROCESU KOREKCIJA

Logopēde *Irēna Saule*

FONEMĀTIKA

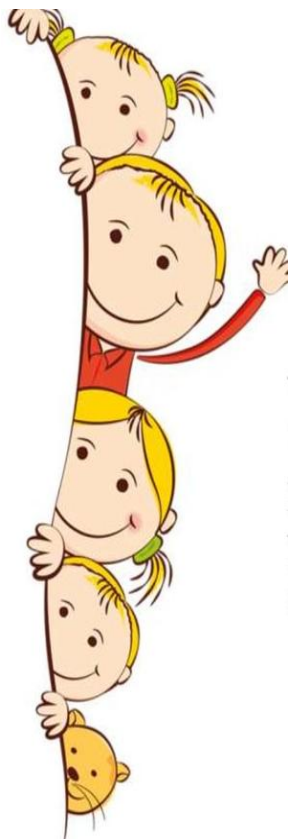
- ir spēja pareizi sadzirdēt , atpazīt, izrunāt, analizēt skaņas (fonēmas).
- Fonemātiskie procesi ietver sevī: fonēmātisko dzirdi, fonēmātisko uztveri, fonēmātiskos priekšstatus un fonēmātisko analīzi un sintēzi.

MĀCĪBU UZDEVUMI

ir radīt iespēju, atbilstoši katra bērna dotumiem un spējām:

- pareizi izrunāt visas dzimtās valodas skaņas;
- attīstīt prasmes saklausīt un saprast sadzirdēto, izteikt savas domas;
- attīstīt prasmi saklausīt un diferencēt skaņas;

FONEMĀTISKĀ UZTVERE, DZIRDE

Fonemātiskā **uztvere** ir valodas skaņu uztvere, kas nodrošina šo skaņu pareizu saklausīšanu un atšķiršanu no citām akustiski līdzīgām skaņām.

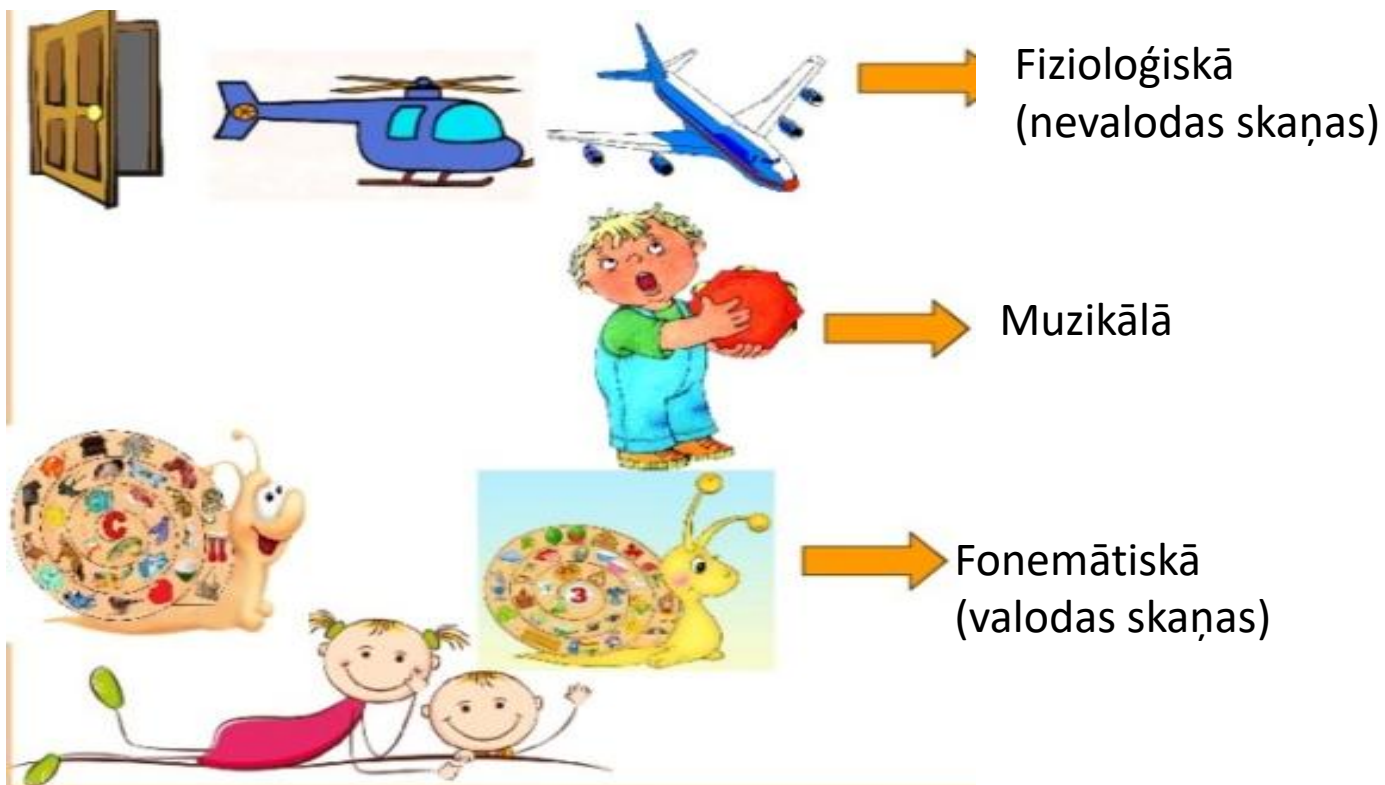
Fonemātiskā **dzirde** ir spēja pareizi sadzirdēt un atpazīt skaņas (fonēmas).

Fonemātiskās uztveres traucējumu gadījumā ir grūti izprast ne tikai bērna teikto, bet nepareiza izruna dezorganizē bērna vārdu krājumu, kavē fonemātisko priekšstatu un fonemātisko procesu veidošanos, kas savukārt ir pamatnosacījums lasīt – rakstīt prasmju apguvei”

Fonemātiskās dzirdes traucējumu gadījumā :

- * grūtības uztvert audiāli sniegtu tekstu;
- * grūtības sadalīt vārdu skaņās vai salikt skaņas kopā, lai izveidotu vārdu;
- * grūtības noteikt pirmo un pēdējo vārda skaņu ;
- * grūtības atšķirt līdzīgi skanošus vārdus (nevar atšķirt starp „auksts” un „augsts” vai „kazas” un „kāzas”) ;
- * problēmas saprast izlasīto ;
- * problēmas sapludināt atsevišķas skaņas vārdā, piemēram, „k-o-k-s”
- * grūtības sadalīt nepazīstamus vārdus pa zilbēm un sapludināt tās, piemēram, „zvir-bu-lis”;

DZIRDES VEIDI

NEVALODAS SKAŅAS

Skolotājs piedāvā paklausīties kā skan katrs mūzikas instruments. Kad bērni iegaumē skaņas, instrumenti tiek novietoti aiz aizkariņa aiz kura atskaņo katra skanējumu. Bērni min, kas skan.

Mūzikas instrumenti.

Kur
skan?

“Saulīte un
lietus”(bungas)

Skanošie priekšmeti.

FIZIOLOĢISKĀS DZIRDES VINGRINĀJUMI

Sound_01548.mp3

Sound_01660.mp3

Sound_01497.mp3

Sound_06014.mp3

Ēcāzōyū.mp3

Sound_17288.mp3

Sound_19793.mp3

Sound_01030.wav

Sound_07069.mp3

Sound_01079.wav

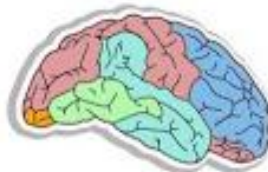
Sound_03035.wav

FONEMĀTISKĀS DZIRDES VINGRINĀJUMI

Fonemātiskā dzirde - smalki diferenciēta dzirde, kas spēj atšķirt un noteikt vārda skanējuma veidojošās fonēmas.

Kad smadzenes “dzird” ausis

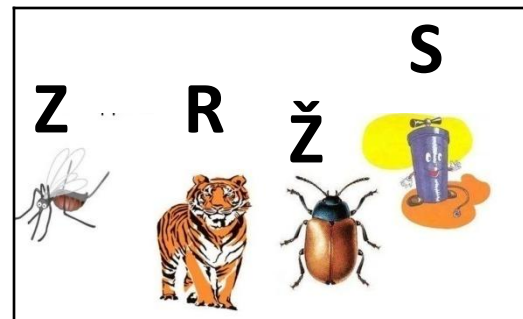

Noķer skaņu. A-**m**-l-g-**m**-d-s-**m**

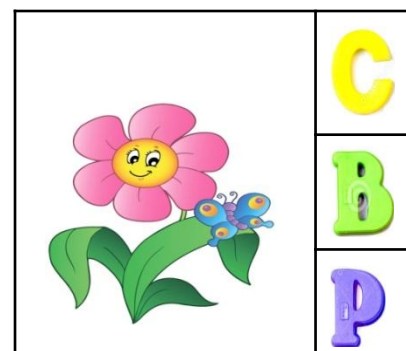
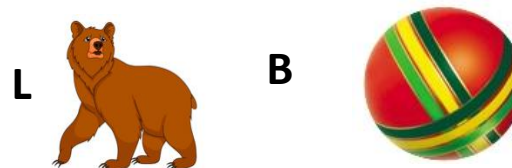

SAKLAUSI PIRMO SKAŅU.

Es esmu mucenieks, dam, dam,
dam, dam, dam, dam, dam, dam,
Es esmu mucenieks dam, dam,
Es māku mucas stīpot,
Lielas mucas, mazas mucas,

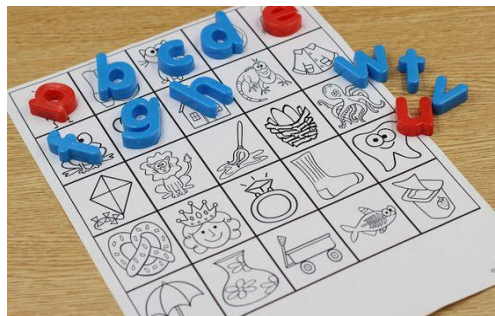

“Verīga acs”- saskatīt telpā priekšmetu
uz doto skaņu.

Burtu mucīņas

SAMEKLĒ VĀRDA PIRMO BURTU.

DARBA LAPAS

SKAŅU PĀRIS

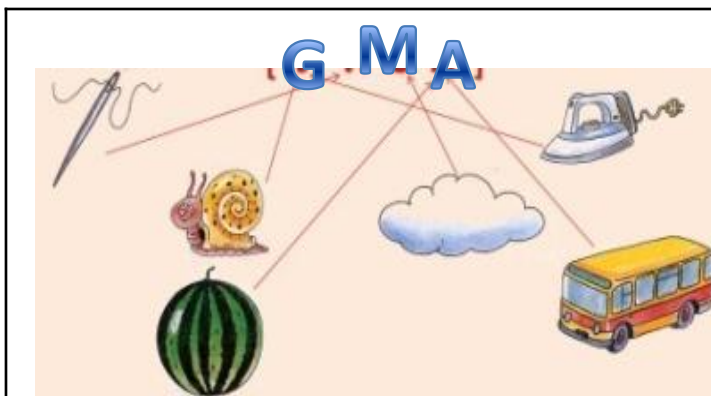
SKAŅA –i-

APĢĒRBS -K-

G M A

VĀRĪSIM ZUPU –

K-

DARBA LAPAS

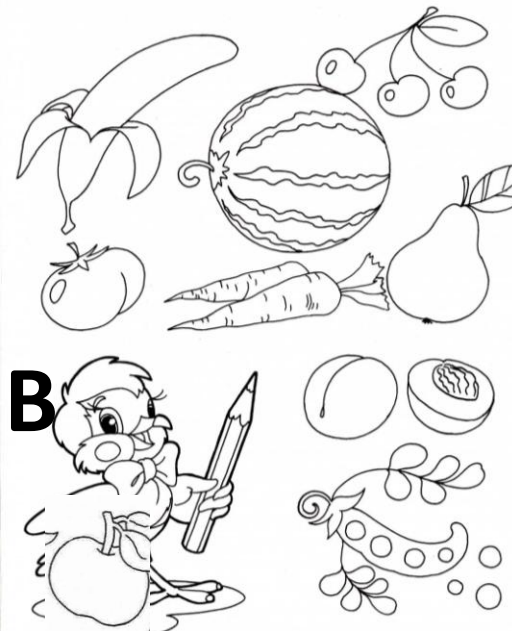
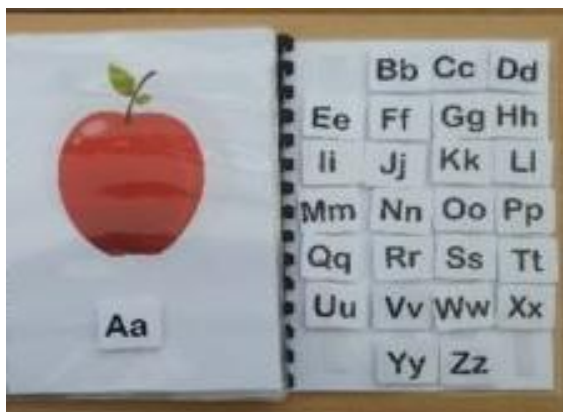

O

Z

S

K

NOSAKI PIRMO SKAŅU.

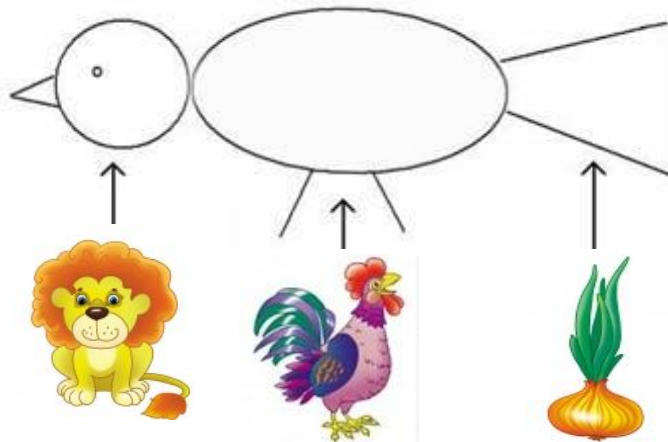
Vārda 1. skaņa.,

Savieno.

Kuros vārdos ir skaņa un burts –s-, -z-... ,

Domino pēc iepriekš pēdējās skaņas(govs – vīnogas-ananāss...)

SKAŅU MĀJIŅAS

L

RADOŠĀ DARBNĪCA

FONEMĀTISKĀS UZTVERES VINGRINĀJUMI

* Klausies uzmanīgi, pacel roku, ja vārds skan nepareizi!
Piemēram: Banāns, **v**anāns, **p**anāns, banāns, **v**anāns, banāns utml..

* Ieklausies un pabeidz vārdu!
Piemēram: mu- (muša), ka- (kaza), la- (lama), ta-(tase), za- (zāri), pa- (paka) utml..

-āja

- aks

__ŪKIS

V

R

L

FONEMĀTISKĀS UZTVERES VINGRINĀJUMI

! Nosaki, vai vārdi vārdu pāri ir vai nav tuvi pēc vārdu skanējuma!

Piemēram: lasi- tasi (ir), māk-sāk (ir), vāze- drāniņa (nav), taisi-raisi (ir), grāmata- vēstule (nav), lapa- kniede (nav) utml..

Vārna karina kārnā kaklā
kristāla krelles.

Žagaru saišķis pārsiets
ar šņori.

Vienu rītu ripu ripini,
Otru rītu rutkus rīvē .

Suņuburkšķis neburkšķ.

NOSAUC TOS ATTĒLUS, KURU NOSAUKUMOS SKAŅA –S- IR VĀRDA.....

S-

-S-

-S

FONEMĀTISKĀ ANALĪZE

Fonemātiskā analīze -vārdā esošo fonēmu artikulācijas, secības un vietas noteikšana.

- 1.Vārdu dalīšana zilbēs.
2. Īso un garo patskaņu atšķiršana.
- 3.Pirmās un pēdējās skaņas izdalīšana.
- 4.Skaņu secības noteikšana vārdā.

1.Vārdu dalīšana zilbēs.

Te			Pu
Tu			Pi
Ta			Pa
Bu			Pi
Ba			Pa
Be			Pu

 ZĪ TAU GRĀ ZĀ EG

EG -izdomāt vārdu
Siers – vienzilbīgs vārds

ATRAST NEPAREIZO ZILBI

BURTS, ZILBE, ATTĒLS

1. Līdzskaņu iegaumēšana.
2. Patskaņu nosaukšana.
3. Zilbju lasīšana.
4. Zilbe + attēls.
5. Attēls + vārds.
6. Jauna vārda izdomāšana.
7. Vārda iesaistīšana teikumā.

A

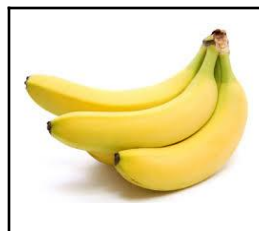
E

I

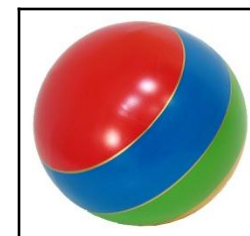
BA

BE

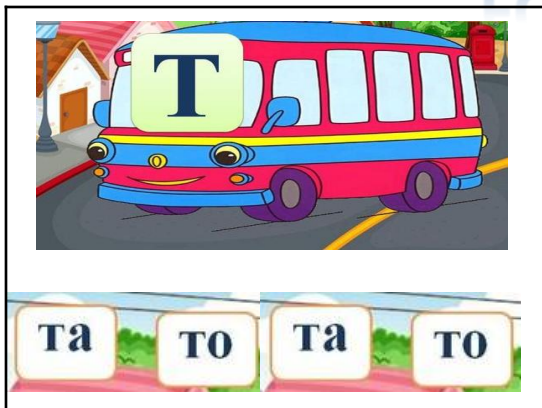
BI

B

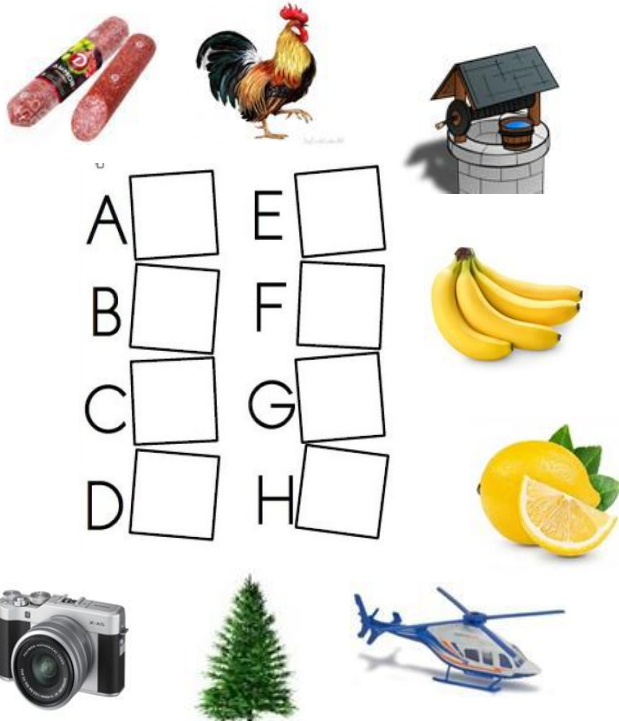

FONEMĀTISKĀ ANALĪZE

FONEMĀTISKĀ ANALĪZE

3. Pirmās un pēdējās skaņas izdalīšana.

A		E	
B		F	
C		G	
D		H	

Atšifrē vārdu.

IAZSK
42153

USSN
2143

NBUSGA
312645

EĪPL
4213

AOSG
3142

SKOĀSTP
7142563

VĀRDU DALĪŠANA ZILBĒS

MĀ JA

BUM BA

LEL LE

RA ĶE TE

PATSKAŅU DIFERENCĒŠANA

*tas-tās;
ada-āda;
sals-sāls;
kazas-kāzas;
mana-māna;
pļava-pļāva;
ķepa-ķēpa;
duša-dūša;
pile-pīle;
lika-līka;
lase-lāse;
deja-dēja;
stiga-stīga;*

Līst lietus pīles

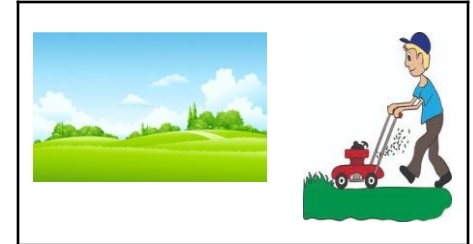
Līst lietus piles

Mana māsa svin kazas

Mana māsa svin kāzas

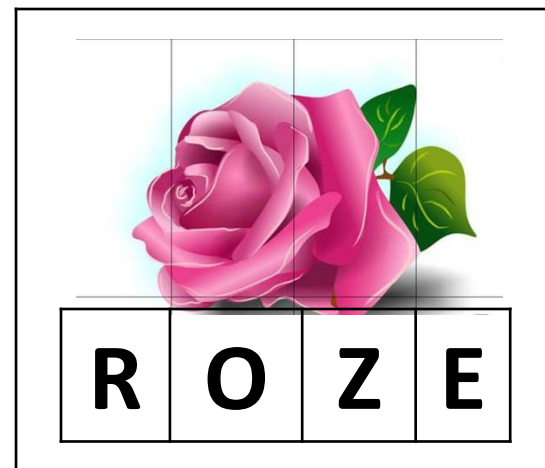
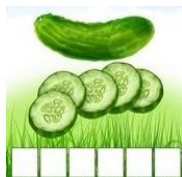
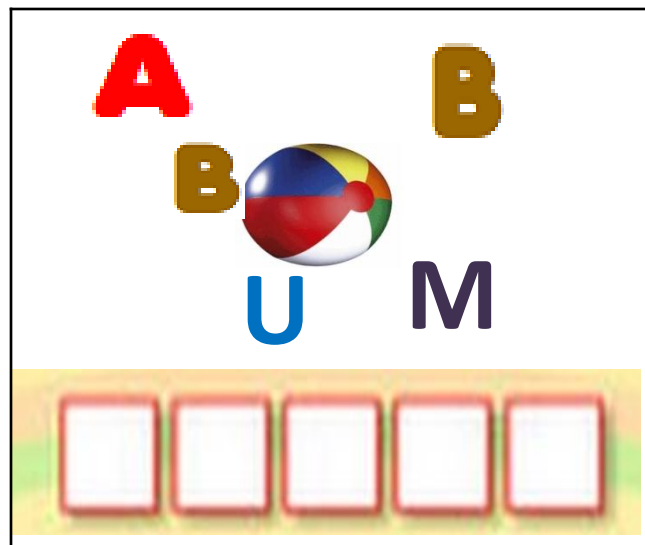
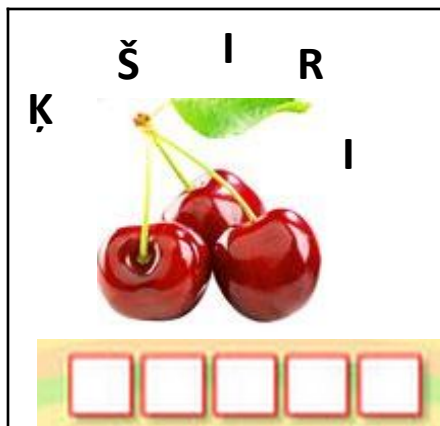

FONEMĀTISKĀ SINTĒZE

Fonemātiskā sintēze - atsevišķu fonēmu sakārtošana vārdā.

- 1.Skaņu sapludināšana zilbē.
- 2.Skaņu sapludināšana vārdā.
- 3.Salikteņu veidošana.
- 4.Vispārinājumu nosaukšana

4.Skaņu secības noteikšana vārdā.

FONEMĀTISKĀ SINTĒZE

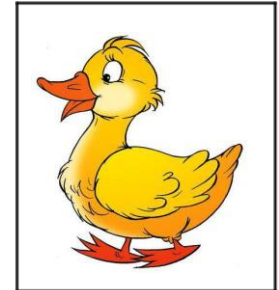
ZAĶIS

SĒNE

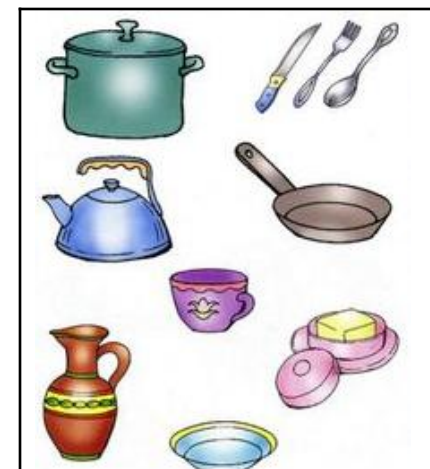
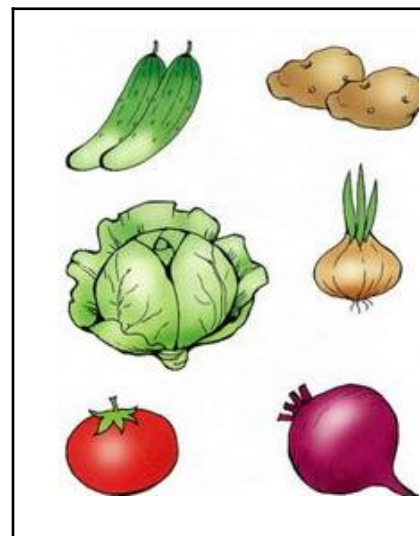
BUMBIERI

PĪLE

FONEMĀTISKĀ SINTĒZE

4. Vispārinājumu nosaukšana (klasificēšana)

FONEMĀTISKĀ SINTĒZE

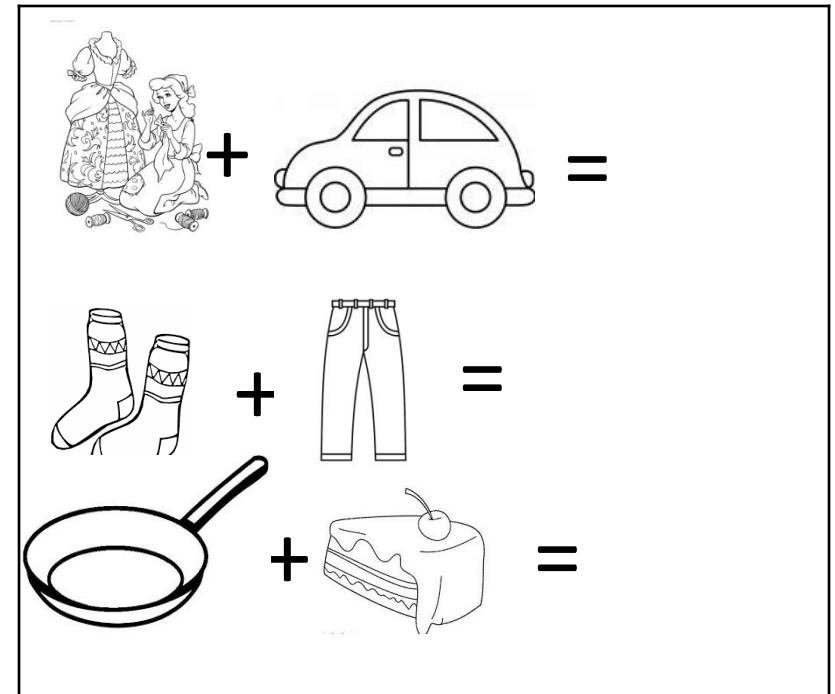
3.Salikteņu veidošana.

Transmiokardlāzerrevaskularizācija

pretpulkstenrādītājvirziens

Spiedpogplakandēlis

Zirgstīgstrinkšķināminstruments

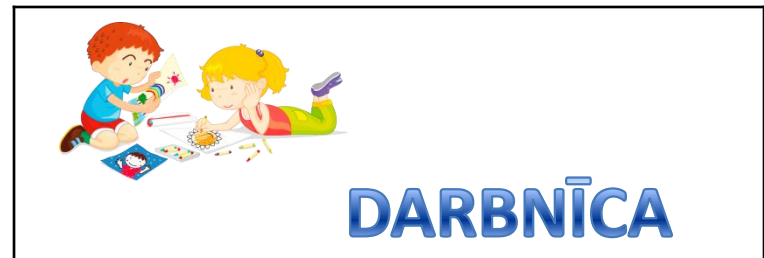
Kā ir pareizi?

biespiens

biezpiens

saldskābmaize

salcskābmaize

Nosauc krāsas

Sarkans Zils Sarkans Dzeltens Zaļš
Zaļš Sarkans Zaļš Dzeltens Zils
Zaļš Zils Zaļš Dzeltens Sarkans
Zils Dzeltens Dzeltens Zils Zaļš
Sarkans Zils Sarkans Dzeltens Zaļš
Zaļš Dzeltens Zils Sarkans Sarkans
Zaļš Dzeltens Sarkans Zaļš Zils
Zils Zaļš Dzeltens Sarkans Zils

*Prasme sadzirdēt katru atsevišķu skaņu vārdā, precīzi atdalīt to no blakus stāvošās, zināt no kādām skaņām sastāv vārds, proti, prasme analizēt vārda skaņu sastāvu, ir ļoti svarīgs priekšnosacījums pareizai gramatikas apmācībai un visam mācību procesam.

ATSAUCES

<https://wiki.pocketwizard.com/images/3/3b/Bluearrow.png>

<https://www.delfi.lv/calis/enciklopedija>

<http://www.delfi.lv/calis/>

http://sch1874.ru/index/fonematischeskoe_vosprijatie/

<https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/>

<https://www.pinterest.ru/pin/68257750580706476>

<https://logoprofy.ru>

<https://www.google.com/uri>

бытовые звуки для детей слушать

***Paldies par uzmanību ,
pacietību un savstarpējo
sadarbību.***